

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 10 h.
Negyedévre 4 "
Melyben háshoz hordva.
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 9 "
Védke postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 10 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéfős
ünnepek után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetők és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 207. szám.

Nagyvárad. Vasárnap 1915 szeptember 12.

Visszavert orosz támadási kísérlet.

Budapest, szeptember 11. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Volchiniában támadásaink előrehaladnak, Deraznó, a gori út mellett birtokunkban van. Az oroszok Tarnopolnál erős rohammal igyekeztek a szövetségesek hadállásaiba behatolni, de súlyos veszteségükkel visszavertük őket.

Odább délre, a Szereth-menti harc vonalunkat túlerőben levő ellenes haderő elől a Strypától keletre fekvő magaslatokra vetettük vissza. Tuchovtól északkeletre csend uralkodott. A Szereth alsó folyásától nyugatra fekvő magaslatokon heves harcok folytak. A Szereth torkolatától keletre és a besszarábiai határon a helyzet változatlan. A lithvániai hadszíntéren csapataink a Kossovótól nyugatra fekvő Alba falut, amelyet az oroszok makacsul védtek, elfoglaltuk.

Sikertelen olasz támadás.

Budapest, szeptember 11. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olasz tüzérség tegnap az egész tengeremelléki harc vonalon hosszabb idő óta először újra élénk tevékenységet fejtett ki. A doberdói fensík délnyugati szakasza ellen a vermegliano-montekozici arc vonalon ma éjjel az olasz gyalogság támadásra nyomult elő.

Az olaszokat aknavetőink meglepetésszerű tüze fogadta, ennek hatása alatt visszamenekültek fedezékeikbe. A karinthiai és tiroli szakaszon nem merült fel fontosabb mozzanat. *Höfer.* (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hadseregünk Rownóhoz nyomul.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud.) Trembowla-nál és Tarnopolnál erős harcok folynak. Az oroszok gyakran támadnak, de nagy veszteségükkel verjük őket vissza. Tüzérségünk lövi a tarnopol-trembowlai vasutvonalat.

Wolhyniában Rowno várához előnyomulunk.

A дума honvédelmi bizottsága utazik.

Budapest, szeptember 11. A cár meghívására a дума honvédelmi bizottsága a frontra utazik a hadműveletek megtekintésére.

**Intézeti fehérneműek leánykák és fiuk részére
házilagkészült paplanok, gyapjutarakarók, mat-
ráczok, harisnyák és kötények legjobban beszerezhetők**

Az orosz kormány Moszkvába költözik.

Bukarest, szept. 11. Az *Universul* pétervári jelentése szerint a császári házi miniszteriumát Moszkvába, a hadsereg számára dolgozó helsinforsi és pétervári gyárakat részben állami költségen az ország belsejébe helyezik át.

Alexejev haditerve.

Bécs, szeptember 11. Miklós nagyherceg lemondását hír szerint, siettetten az a körülmény, hogy a nagyherceg vonakodott az Alexejev, a vezérkar új főnöke által az orosz hadvezetőség részére kidolgozott új intézkedéseknek magát alávetni. Ami Alexejev új haditervét illeti, melyet a cár elfogadott és amelyet Ruszkij tábornok is ajánlott, híre jár, hogy új orosz offenzíváról van szó, melyet lehetőleg egy a nyugati fronton egyidejűleg végrehajtandó offenzívával akarnak megkísérteni.

Kuropatkin és társai.

Bécs, szept. 11. Az entente köreiben biztosítanak arról, hogy a cár csak névlegesen vette át az orosz hadsereg főparancsnokságát és nem fog állandóan a fronton időzni. A hadsereg tényleges vezetése Ruszkij tábornok kezében van, aki a cárnak különös kegyeltje. A magas orosz katonai körökben még más változások is vannak külsőben. Az orosz vezérkar volt főnökét Silanskyt. valamint Kuropatkin, Linevics, Horschelmann és Gripenberg tábornokokat, akik rendkívüli mértékben bírák a cár bizalmát, vezető állásokba fogják kinevezni.

Románia és Szerbia ellentéte.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól) Bukarestből jelentik: A román minisztertanács hosszasan tanácskozott a Románia és Szerbia közötti súlyos differenciákban, azonban minden eredmény nélkül. A minisztertanács bevégezte után Marinkovics bukaresti szerb követ Nisbe utazott.

Czillér Imre
nagyáruházában
Szent László-tér.

Menekülés Pétervárról

Budapest, szept. 11. (Saját tudósítónktól.) Stockholmi jelentés szerint Pétervárról minden állami készletet elvittek. A főváros kiürítése rohamosan tovább folyik.

Balkáni tanácskozás.

Budapest, szept. 11. (Saját tud.) Baselből jelentik, hogy Venizelosznak sikerült az athéni és a szófiai kormányokat rávenni, hogy Szalonikiben közös konferenciát tartsanak. A konferencián a balkán államok miniszterelnökei és katonai attaséi vesznek részt.

Magyar-osztrák-bulgár tanácskozás.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik, hogy Tarnovszky Ádám magyar-osztrák követ hosszasan tanácskozott Radoszlawal. Később Boris trónörökös csatlakozott hozzájuk és a tanácskozást tovább folytatták.

A montenegrói kormány lemondott.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Lujanóból jelentik, hogy a montenegrói kormány lemondott, a külügyminiszter és a pénzügyminiszter között levő viszálykodás folytán.

Románia nem kíván megegyezést.

Szófia, szept. 11. Radoszlavov miniszterelnök az összes politikai pártok küldöttségét fogadva, a Romániához való viszonyról ezt mondta:

— A román kormány folyton azzal vádolja a bolgár kabinetet, hogy ez sohasem kívánt Romániával való megegyezést. Ez nem úgy van. Egy napon a négyes szövetség képviselőinek jelenlétében a román követet magamhoz kérettem és meghívtam, hogy megegyezés céljából tárgyalásokba hozásáért. A román követ ezt elutasította, amennyiben kijelentette, hogy erre kormányától nincs utasítása. Így az ántánt képviselői előtt is világossá lőn, hogy Románia nem kíván velünk való megegyezést.

A szerb követ elutazott Bukarestből.

Bukarest, szeptember 11. A balkáni államok között folyamatban lévő tárgyalások során váratlanul komplikációk jelentkeztek. A szerb és román kormányok között súlyosabb természetű differenciák merültek fel, amelyeknek eloszlása ezideig nem sikerült. A román minisztertanács több órán át foglalkozott az ügygel, de beavatottak szerint nem sikerült megoldást találni. A minisztertanács ülése után Marinkovics bukaresti szerb követ megjelent Bratianu miniszterelnöknél. A követ egy félóra hosszat időzött a miniszterelnöknél, azután igen izgatottan távozott és a legközelebbi vonattal elutazott Nisbe.

Szerb tisztek a montenegróiaknál.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud.) Cetinjéből jelentik, hogy három magasrangú szerb tiszt odaérkezett és a boszniai fronton operáló montenegrói csapatokhoz küldik őket.

Hazahívták a görög tiszteket.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud.) Athénből jelentik, hogy a külföldön tartózkodó görög tiszteket és altiszteket haza hívták.

Románia nem hívta haza tartalékosait a külföldről.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) A hivatalos Viitorl szerint teljesen valótlan az a hír, amelyet egyes külföldi lapok hoztak nyilvánosságra, vagyis, hogy a külföldön tartózkodó tartalékos román tiszteket haza hívták volna. Csupán azokat a tiszteket hívták be, akiknek rendes körülmények között is be kellett volna fejeznie a fegyvergyakorlatra.

Az entente a Dardanellák ellen készül.

Budapest, szept. 11. A római Tribuna írja, hogy a négyes szövetség fél millió emberrel és mindent elsöprő tüzérséggel fogja megtámadni a Dardanellákat, hogy a világháború sorsát eldöntse.

Bulgária készülődik.

Szófia, szeptember 11. Dedeagacsból jelentik: A bulgárok a bulgár-görök határ megerősítését lázas sietséggel folytatják. Nevrokop közelében új védővonalakat létesítettek és mindenütt erősen kiépített lövészárkokat készítenek. Boiedzsiew tábornok, a bulgár vezérkar főnöke a megerősítési munkálatok inspicálására szemlét tartott és a tapasztaltak fölött meglepődését fejezte ki.

Szófia, szeptember 11. A bulgár kormány határozata értelmében Toncsaw pézügyminiszter elrendelte a görög és szerb határhoz közel fekvő réz- és szénbányák görög, örmény, szerb és olasz nemzetiségű munkásainak azonnali elbocsátását. A bányaművek belga származású igazgatóját, valamint a francia és belga tisztviselőket és bányamérnököket felfüggesztették állásuktól és helyettük pénzügyminiszteriumi tisztviselőket rendeltek ki az ügyek vezetésére.

A forrongó Perzsia.

Ispahán, szeptember 11. Az angol alkonzul, aki Sziraszban megsebesült, behalt sebeibe. A legtöbb angol elhagyja Ispahánt. Az oroszok és a franciák is készülnek az elutazásra.

Olasz hóbot.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik, hogy a parlamentben ülőhelyeket készítenek a jövőben déltiroli és isztriai képviselők részére.

Az oroszok kiürítették Minszket.

Budapest, szept. 11. (Saját tud.) Pétervári jelentés szerint az oroszok Minszk, Dvinszk és Vitebszk kiürítését befejezték.

Sikeres harcok a Dardanelláknál.

Konstantinápoly, szept. 9. A nagy főhadiszállás jelenti:

Dardaneilla-front.

Az Anaforta és Aliburnu szakaszaiban semmi jelentős nem történt. Tüzérségünk eltalálta egy balszárnyunkat lövöldöző ellenséges torpedónaszád fedélzetét. Az ellenséges torpedónaszád azonnal eltávozott.

Az e szárnyon álló csapataink lassanként közeledtek az ellenséges csapatokhoz és megvetették lábukat egy ellenséges lövészárookban, mely szeptember 9-én készült.

Parti ütegeink két ellenséges torpedózúzó, melyek a tengerszoros bejáratához közeledtek és balszárnyunkat lövöldözték, tüzelés viszonzásával elűzték. Ugyanezen ütegek hatásosan bombázták a Sed-il-bahr melletti ellenséges állásokat.

Irak-front.

A szeptember 2—7-ig terjedő időben a Clorna északi részén csapataink, melyek közt önkéntesek is voltak, négyezer ütköztek az ellenséggel. Csapataink egy éjjeli rohamot is intéztek az ellenség ellen. E harcokban az ellenség oldalán 4 tiszt, köztük egy őrnagy és 100 katona elesett, 50 megsebesült.

100 ló is elpusztult. A mi veszteségünk 4 halott, 9 sebesült. Egyik osztagunk közel jutott az ellenséges motorcsónakokhoz és azokat menekülésre kényszerítette. Szeptember 8-án csapataink Kalatulanaim vidékén az ellenséget a barakk-táborban meglepték és menekülésre kényszerítették. Az egész telefon telepet zsákmányul ejtettük és a barakkokat felgyújtottuk.

x Szeplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely letünteti a ráncokat, mitesseréket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Himnóczy palota Telefon: 13-02.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* Kolera ellen. Fertőtlenítő anyagok egymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legelősebben beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut.

A villamosmű ügye és egyebek.

A napokban megjelent a királyi ügyészség kommunikéje a villamos mű ügyében. Ez a kommuniké megnyugtathatott mindenkint. Benne volt, hogy a vizsgálat Belányi Imre és Reichel Henrik ellen elrendeltetett, de benne volt az is, hogy ha más tettesek és más büncselekmények is merülnek fel, a bíróság azok ellen is el fog járni.

Ez teljesen helyes. Küzdy Kálmán és Szücs Béla súlyos vádaként emeltek Belányi ellen, meg kell tehát állapítani, van-e alapjuk ezeknek a vádaknak, lévén a vizsgálat célja a bűnvádi perrendtartás szerint azoknak az adatoknak bírői kiderítése és megállapítása, a melyek alapján eldönthető, hogy van-e helye a főtárgyalás elrendelésének, vagy hogy meg kell-e szüntetni a bűnvádi eljárást. Vagyis a vizsgálat eredménye az is lehet, hogy a jelenlegi terheltek ellen az eljárást megszüntetik.

Mindenki megnyugodhatik abban, hogy a vizsgálóbíró minden adatot be fog szerezni és az után fog az ügyészség megfelelő indítványt tenni. A míg ez meg nem történik, addig csak egyesek privát vádjairól van szó, a melyek alapján senki fölött sem lehet pálcát törni.

Sőt tovább megyünk. Még ha vádindítvány is van, még az sem ítélet, mert nem példanélküli eset, hogy a főtárgyaláson derül ki a vádlottak ártatlansága, az ügyészség a főtárgyaláson is elejtheti a vádat, vagy az ítélő bíróság a főtárgyaláson hozhat felmentő ítéletet.

Mindezt nyugodtan be kell várni.

Ennek dacára egyes körök ismét hevesen támadják — nem is Belányit, hanem a polgármestert, miért nem bocsátja el Belányit a város szolgálatából?

Az ügy egyik ismerőjéhez fordultunk a következő felvilágosításokat kaptuk:

Nagyvárad városa Belányi Imrével életfogytig tartó szerződést kötött, melyet a város csak meghatározott esetek fennforgása esetén bonthat fel. Tehát nem egyik másik lap tetszésétől függ, meddig marad Belányi a villamosmű igazgatója, hanem a város elbocsátási joga szigorúan körülírt esetekre van korlátozva. Másképp ilyen állásra embert nem is lehet kapni. Ha már most Nagyvárad városa Belányit jogtalanul elbocsátja, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy Belányi ártatlan és a városnak nem volt joga őt a szerződés értelmében elbocsátani, akkor Nagyvárad városa Belányinak teljes kártérítéssel fog tartozni és éveken át fogja fizetni az esetleges új igazgatót is (akinek a nevét eleget csiripelik), meg Belányit is. Hogy ez mit jelenthet Nagyvárad városára, azt nem kell magyarázni.

Nem azt kell tehát sürgetni, hogy Belányit ítélet előtt végezzék ki. Hiszen elbocsátása a bíróság határozatának bevétele előtt nem volna más, mint ítélet előtti erkölcsi kivégzés, egy öt gyermekes családapának az éhenhalásra kidobása akkor, amikor vele szemben csak pusztán vádak állanak.

Eltekintve a súlyos jogi következményektől, amelyek Belányi ártatlanságának kiderülése esetén a városra hárulhatnak, ilyen statáriális erkölcsi kivégzésnek egy városnál helye nincs.

Más dolgot kellene sürgetni, más fel-

tűnő az egész ügyben. Minden elfogulatlan ember azt kérdezi, hogy ha Belányit felfüggesztették állásától, hogy maradhatott a villamosműnél Küzdy Kálmán, akinek pedig a Belányi által kifizetett számlákat alá kellett írnia és aki — így olvastam egyik újságban — egyes nyugtákról állítólag kiradrozta az aláírását? Miért nem vonattak el az akták nemesak Belányi, hanem az összes érdekeltel elől? Elvégre egyenlő mértékkel kell mérni mindenki számára.

Az egyenlő mértéket azonban mi nálunk, úgy látszik, nem mindenki szemben szokás alkalmazni. Hogy egy csattanós példára mutassak rá: milyen más módon pertraktáltak a városi közgyűlésen a villamosmű és ama bizonyos vizügyes gyárodolgát. A villamosműnél mindig csak Belányi nevét hallottuk, mint vádlottét. Pedig még az sines megállapítva, érte-e a várost a villamosműnél egyáltalán bárminő kár. Annál a bizonyos vizügyes gyárnál pedig megállapítást nyert, hogy a várost tetemes kár érte.

Egyebekben a közönség megnyugtatósára már eddig a következőket elárulhatom:

A legfőbb vád Belányi ellen az volt, hogy olyan almamezei szenet fizetett ki, mely a telepre be nem szállított. Nos hát ezzel szemben megállapítható meg is fog állapítani, hogy a Belányi által kifizetett számlákon kitüntetett almamezei szén a telepre az utolsó darabig beérkezett. Hogy mik erre a bizonyítékok, ahhoz csak a vizsgálóbírónak van köze egyelőre. Ő fogja levonni belőle a következtetéseket is.

A vádak másik csoportja, melyre csak utóbb feküdtek rá, hatáskör túllépésre vonatkozik: Bizonyítva lesz, hogy ezek a hatáskör túllépések a város javára történtek, az eddigi rendszerről elkerülhetlenek voltak, egy fillér kár belőlük a várost nem érte és egész összegük nem közelíti meg azokat a hatáskör túllépéseket, melyek Nagyvárad város egyéb vezető hivatalnokainál is többször megtörténtek. A felügyelőbizottságnak ezek már előterjesztésre elő voltak készítve, az augusztus 19-ére összehívott felügyelő-bizottsági ülésnek módjában állott volna fölöttük határozni és azokat vagy jóváhagyni, vagy az igazgató anyagi felelősségére el nem fogadni. A fedezet mindenképpen meg van, kár nincs.

Belányi teljes jóhiszeműségének és ártatlanságának ki kell derülnie. Hogy aztán ez esetleg némelyekre kellemetlen lesz, azt az illetők csak maguknak fogják tulajdonítani.

Kétszer is megfontolandó tehát, vajjon a bíróság ítélete előtt mondjon-e valaki ebben az ügyben ítéletet. Egyelőre ennyi elég az illetékes tényezők figyelmeztetésére. A többi, amiről még most hallgatnom kell annak idején úgy is nyilvánosságra fog jutni.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-úton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hír különlegességek.

GONDOSKODJUNK a rokkant katonákról

A Vörös-Kereszt újabb akciója

Hazánkért, királyunkért és mindannyiunkért folyó nagy nemzeti küzdelemben faink, testvéreink, atyáink közül sokan válnak rokkantakká. A nemzetnek, a társadalomnak nem szabad megengedni, hogy azok a hősök, akik értünk vértüket hullatták, mint elhagyatottak megélhetésükért a koldusbotot legyenek kénytelenek kezükbe venni. Ennek megakadályozása a nemzet becsületbeli kötelessége.

Fontos gazdasági jelentőséggel is bír az, hogy a munkaképes katonák munkáját a nemzet gazdasági termelésében felhasználjuk. A rokkant katonák gyámolítására és elhelyezésére irányuló akció — a Vörös-Kereszt Egylet keretében — városunkban most van szervezés alatt. Rokkant bizottságok és az általuk megválasztott rokkantgyámok fogják a rokkantak ügyeit intézni és fognak eljárni érdekeikben.

Hogy már az előkészítés folyamata alatt ösmeretes legyen, hogy kik azok a nemesen érző polgárok, egyesületek, vállalatok, pénzintézetek, akik hajlandók a munkaképes rokkant katonákat a nekik megfelelő munkára alkalmazni, aziránt keressük meg igen tisztelt címet, sziveskedjék lehetőleg mielőbb értesíteni, hajlandó-e a haza védelmében rokkanttá vált munkaképes katonákat a nekik megfelelő munkára alkalmazni? Ha igen, minő munkára? (foglalkozásra) és hány rokkant katonát?

Az alakulás és a szervezés kérdésében a Vörös-Kereszt helyi választmányára folyó szeptember 14-én tartja ülését, miért is sziveskedjék lehetőleg ezen napig értesítését beküldeni.

Nagyvárad, 1915 szeptember 3-án.

A Vörös-Kereszt elnökségének megbízásából:

Dr. Istvánffy István,

Nagyvárad város árvaszékének elnöke.

A rokkant ügy helyi szervezése céljából a Vörös-Kereszt Egylet választmányára legközelebbi ülésében egy városi (központi) és három kerületi rokkant bizottságot fog alakítani. A központi rokkant bizottság megválasztandó elnöke egyszersmind a rokkant főgyám, aki közvetlen összeköttetésben áll a budapesti központtal. A bizottságokba a következők vannak ajánlatba hozva:

Elnök: Dr. tordai Molnár Géza kuriai bíró, Vizvezeték utca 36.

Helyettes elnök: Materny Imre ág. ev. lelkész Körös-utca 26.

Központi bizottság: Dr. Ágoston Péter jogakadémiai tanár Nagy Sándor-utca, dr. Károly Irén jogakadémiai tanár Uri-utca, Baróthy Pál kir. ügyész Uri-utca, Rezső Mór ügyvéd Színház-utca, Mihály Lajos ügyvéd Kossuth Lajos-utca, dr. Moskovits József ker. és iparkamara elnöke Nagy Sándor-utca, dr. Fischer Imre orvos Szalárdi utca 5., Imrik S. Zoltán plébános Sal Ferenc-utca, Kovács S. János felső keresk. isk. igazgató Rulikovszky-ut, Nosz Gusztáv reáliskolai tanár Damjanich-utca 3., Réz Mihály felügyelő isk. igazgató Damjanich-utca, Szücs Izsó iparisk. igazgató Szaniszló utca, Szabó Károly ipartestületi alelnök Csengeri utca, dr. Medvigy Gábor ügyvéd Szilágyi Dezső utca, Tátray Sándor műlakatos Körös-utca.

Kerületi bizottságok: I. ker. Olaszi:

dr Mayer László városi tisztifőorvos Szilágyi Dezső utca, Petry János reál isk. tanár Uri-utca 44, dr Dayka Endre iparügyi kapitány Rákócy-ut, Kemény L. Ignác tb. rendőrkapitány Uri-utca 42., Kiss István segéd tanfelügyelő Fűzes-utca 7., Dérnyi Imre iparisk. tanító Sztaroveczky utca.

II. ker. Ujváros, Külváros: dr Nemes Aron tisztiorvos Teleky-utca, Sulyok István ref. esperes Teleky-utca, Ullmann Sándor kereskedő Nagypiac tér, Schwartz Izidor gázyári igazgató Mezey Mihály-utca, Mikusai József polgári iskolai tanár Kaszánya utca 2.

III. ker. Váralja, Velence, Csillagváros: Halász Gyula plébános Templom-tér, dr Löblé László gyáros Kozlovári utca, Matkó Benjámín ipariskolai tanár Szmekta-utca, Löwenstein Zsigmond magán tisztviselő Kozlovári utca, dr Barna Ármán tisztiorvos Széna utca.

A névsor biztos garanciája annak, hogy a helyi rokkant ügy ügybuzgó, nemesen érző férfiak kezébe lesz letéve.

A munkaképes rokkantak elhelyezése céljából a Vörös-Kereszt elnökségének felkérése folytán a városi árvaszék megkeresést intézett a helybeli egyesületekhez, intézetekhez, vállalatokhoz, nagykereskedőkhöz. A megkeresésben felkérte, hogy nyilatkozzanak, hajlandók-e a haza védelmében rokkantá vált munkaképes katonákat a nekik megfelelő munkára alkalmazni? ha igen, minő (foglalkozásra) és hány rokkant katonát?

A megkeresésre már eddig is több válasz érkezett, amelyben az illetők kivétel nélkül a legnagyobb készséggel vállalkoznak a rokkantak elhelyezésére és a rokkant ügy támogatására. Meggyőződésünk, hogy a többi válaszok is mind kedvezőek lesznek. Mindnyájan szívükön viselik ezen nagy társadalmi kötelességet és mindazok, akiknek módjukban áll, hazafias lelkesedéssel fognak a rokkantak helyzetén segíteni.

A beérkezett válaszokat annakidején nyilvánosságra hozzuk.

Csaló örvezető.

Furfangos esetben indította most meg az eljárást a belényesi kórház. Az eljárásra Jova Vucovcics kapeloi gazdálkodó panasza adta meg az indító okot.

Jova Vucovcics leánya ugyanis még márciusban táviratot kapott a fiától a következő tartalommal:

Itt fekszem megsebesülve a belényesi kórházban, kérek táviratilag 30 koronát Milos.

Milos Jakob Jova Vucovcicsnak volt a veje. A katona felesége mivel nem volt pénze Jovához ment el és kölcsön kérte a 30 koronát, amit azonnal postára is tett.

Szeptember elsején levelet kapott Jova Vucovcics. A levélben Milos Jakob arról értesíti az apósát, hogy megsebesült és a budapesti hadikórházban fekszik. A levél tartalmából Jovák azt vették ki, hogy Milos Jakob eddig még nem sebesült meg soha és hogy most jött el első ízben a harctérről. — Nyomban panaszt tettek a belényesi kórház gondnokságánál, hogy az eljárást indítsák meg, mert a táviratilag küldött 30 koronát valaki átvette még pedig illetéktelenül.

A kórház a márciusban ott tartózkodó sebesültek névsorát átvéve megállapította, hogy a kérdéses időben Kapelloból egy Blasekovic nevű örvezető feküdt sebulten.

Blasekovic egy ezredben és egy században szolgált Milos Jakobbal. Egy községbeli lővén a harctéren küzdő földijével s ismerte jól Jovákát és ő csapta be a férjéért aggódó asszonyt.

A kórház gondnoksága már nem vonhatta kérdőre a furfangos katonát, hanem az egész ügyet az ezredparancsnokságához tette át megfelelő eljárás végett.

Biharvármegye közgyűlése.

Az első szakosztály ülése.

Biharvármegye törvényhatósága szerdán tartja meg az évi őszi közgyűlést. A közgyűlés tárgyainak előkészítésével tegnap foglalkozott az első szakosztály. Az ülésen Pally Lajos elnökölt.

A szakosztály elsősorban a vármegye pénzeinek elhelyezésével foglalkozott. A Belvárosi Népbank és Magyar banknak már tegnap ismertetett javaslatát a szakosztály egyhangulag elfogadta. Így a vármegye pénzei minden irányban biztosítva vannak.

Auslander S. és Feldstrich Kálmán vármegyei szállítók 30 százalékos egységár emelést kértek. A szakosztály a mai viszonyokhoz való tekintettel a kérelmet méltányosnak találta, azonban a teljesítésre vonatkozólag a számvédelem véleményének meghallgatása után fognak dönteni.

A vármegye törvényhatóságához tett azon törvényhatósági átiratot, melyben a betegsegélyező pénztárak reformját kérte, a szakosztály tudomásul vette. Miskolczi Ferenc főispán ugyanis kijelentette, hogy a kormányának a betegsegélyezési törvény gyökeres reformja programjába van véve és így a vármegyeének főlöslges ebben a tárgyban állást foglalni.

Az esküdtek alapnévsorának megállapítására a következő megyebizottsági tagokat küldték ki:

A nagyváradai törvényszékhez: Miskolczi Hugó, Nyisztor Alajos, Miskolczi Pál, Olasz Elemér, Des Echerolles Gillbert, Száhlender Károly.

A debreceni törvényszékhez: dr Ertsey Péter, Racsek János, Klobusitzky Géza.

A szatmári törvényszékhez: Lédig Dezső, Szathmáry-Király Andor, Fráter Zoltán, Erőss Zoltán, Végh József.

A felvidéken elpusztított falvak felépítésére a vármegye 5000 koronát adományozott. A megye területén egyben a legmeszebb menő gyűjtést rendeli el.

Szepesvármegyeének a terménykivitel beszüntetése érdekében hozott határozatát tudomásul vette a szakosztály.

A vármegyéhez a napokban ebben az ügyben miniszteri rendelet érkezett, amely határozottan megtiltja a kivitel megszüntetését. Így a törvényhatóság nem jöhet ellentétbe a kormánnyal.

Dr Schwimmer Mártonnak és feleségének a hadban elesettek árváinak felségélyezésére tett 100-100 koronás alapítványát örömmel vették tudomásul.

Ó Felsővármegyeének a vármegye hódoló feliratára küldött köszönő iratát hódolattal vette tudomásul a szakosztály.

NESTLÉ-FÉLE

CSESEMŐK GYERMEKLISZT
gyermek és lábadozóknak legjobb táplálék a gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozót és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliszt társaság. Wien I., Biberstrasse. 38 e.

Levelek a harctérről

Kicsit fájt,

keserű érzés fogott el minbet, mikor itt, a lövészárkokban olvastuk a „Hatnap a lövészárkokban“ című nemtudommiessodával a sok hasábu referádákat. Csak kicsit fájt, csak kicsit volt keserű, aztán boldogan neveltünk.

Mondtuk:

— Ejhal Nem is tudtuk, hogy ilyen jó nekünk. Mi eddig azt hittük, hogy a lövészárkoknak némi köze mégis csak van a háberuhoz és annak sok szenvedéséhez, sebéhez és halálához. Mikor szép, becsületes arcu, jó kedélyű bakáinkat halva láttuk, szomorúak voltunk. Könny szökött a szemünkbe minden temetésnél és átkoztuk az orosz embertelenséget, amely robbanó golyót küld az áldott magyar fiu koponyájába. Aztán azt is hittük — mikor muszka támadást visszaverve rémes éjszakai harc után sok orosz hullá hevert az árok előtt — hogy hiába ellenséguink nekünk az orosz még is sajnálni, őszintén, melegen sajnálni kell őket, mert az ő országukban sokkal több az árva és az özvegy mint bárhol másutt.

Mondtuk továbbá:

— Srapnell, gránát, repülőgép bombái zaklatnak, kellemetlenkednek naponta többször. Sokszor bizony az ebédet kell abbahagyni miattuk — mert (mi úgy hittük akkor) az nem tréfa, mikor egy gránát tiz lépésre előttünk, a másik tiz lépésre a hátunk mögött csapódik le. Egyszer járőrben voltam, (voltam többször is, de ez a legemlékezetesebb) és nagyon közel merészkedtem az orosz lövészárkokhoz. Egy kézi bomba a mellettem fekvő emberem hátára esett és darabokra tépt. Akkor nagyon szépen imádkoztam. *Öt perccel azelőtt cseréltem helyet azzal az emberrel.* Egy hétig nem tudtam szabadulni annak az éjszakának véres rémétől.

Ezt is mondtuk:

— Nedves, földalatti üregben lakunk, amely alacsony is, keskeny is, rövid is. A ruha is megpenészedik benne egy pár nap alatt, hát még a kenyér, a sajt, meg a többi enniivaló. Hetekig nem tudjuk levetni a ruhánkat — úgy alszunk, ha ugyan megengedik a legyek, amelyek milliányi „kiküldött munkatárs“ sal képviseltek minden oduba, szemtelen társadalmukat.

Aztán megállapítottuk.

— Isten! Milyen jó, hogy tévedtünk, hogy az egész eddig csak egy vice volt, egy rossz vice, hogy ne mondjam vízice! Hiszen a valóságban nem így van. Egész más képen van a valóságban, mint azt két héttel ezelőtt szépen és alapos helyszini tanulmány és szemrevételezés után megállapították — odahaza. Több szép nagy városban döntötték el a hozzáértők, hogy milyen is a lövészárkok, amiből — mint kiderült — nem maradhat el az ünnepély.

— Bizony kedves otthon maradt civilek és urak ide kell jönni! Itt minden van. Szórakozni, nevetni lehet itt nagyokat csekély — egy életért. A drót előtt pompás parkett csábit nemzeti táncokra és — a meszesgödör hüs ölébe. A harántgáton szépen messzehangzóan lehet szavalni és énekelni. Feliépési díj — egy golyó a hasba. Van itt nálunk mézeskalács-sátor, bazár, sőt (ne vess te buta emberi érzés) ringlispil is. Ki lesz szebb hullá? Szép — szépségverseny, rózsakirályné és — Uram boesá' — 6 udvarhölgy választása. Football mecs előtt koponyákkal. Tombola, amelyen mindenki kihuzhatja a lutrit.

— Sohasem kívánczunk máshova innen. Olyan jó itt. Cirkusz is van. Kolosszális!! Magyar komikus, német komikus, tót komikus, telepátikus, lengyel izraelita duo cirkuszporondra való számmal! Na ja! Bohóc is van!! Minden ember bohóc. Szép, amikor a bohócok egymás mellett fekszenek,

fehér arcokra fehér sugarat önt a Hold. Csak némák már szegények és a fogaikat esunyán viszorítják. Mellettük gödört ásunk a többi bohócok. Abban a gödörben aktuális satirikus néma játékokat játszanak. A némajáték kicsit hosszú. Mihály arkangyal kürt szavára ér véget. De ez aztán némajáték azt a lövészárkát neki!

— Ide uraim, ide! Tessék besétálni. Sehol sem lehet olyan olesón és olyan jót mutatni, mint itt. Aki ennél több és változatosabb szórakozást nyújt ilyen csekély díjjért (mi az: egy élet?), az csal, vagy festi magát. Lehet uraim besétálni. Akik még nem voltak itt, a belépő díj felét fizetik, nehogy elmulasszák a kitünő alkalmat! . . .

Harcér, 1915 augusztus 30.

Hilf.

Rik okozzák a fadrágaságot?

Hamis vád a püspökség és káptalan ellen.

Megszokott dolog, hogy egyes lapok minden alkalmat felhasználják, hogy a püspökséget, káptalant vagy más katolikus egyházi testületet megrágalmazzanak, fekete színben tüntessenek fel, nem törődve éppenséggel azzal, hogy igaz-e amit irnak, vagy nem.

Egyik helybeli lap tegnapi számában a tűzifaárakról elmélkedvén, a közönségre kétségtelenül kétségbeejtő fadrágaság kérdésében az igaz ok elhallgatásával, a püspökséget és a káptalant állítja oda, mint akik az okai a mérhetlen fadrágaságnak, mert a tulajdonokban levő erdősegeket nem adják oda a fakereskedők spekulációjának.

Akik ösmerik a viszonyokat, nagyon jól tudják, hogy ez állítás merőben hamis, mert a mostani fadrágaságot nem az erdőtulajdonosok s nem a püspökség és káptalan eljárásában kell keresni, de a közlemény alkalmas arra, hogy a viszonyokkal nem ismerős közönséget megtéveszse s így elérje igazi célját.

A fadrágaságnak egyik oka, hogy nincs fuvaros, aki szállítsa a fát s ezt a helyzetet a fakereskedők kihasználják a fauzsorára s zsebük megtömésére.

Az a fa, amelyik még az erdőben u. n. lábón áll, azzal ez évben és e télen még nem fűt senki, még ha volna is munkás-kéz a letarolásra.

De fűthetne azzal, ami már ki van termelve.

Ilyen tüzelésre kész fa pedig van elég, de a fakereskedők, a spekuláció nem engedi, hogy forgalomba kerüljön. Egyes fakereskedő cégeknek rengeteg fakészletük van, de még mindig várják a magasabb árakat, amelyet remélnék a megszorult közönségből kipréselni. Pedig ezeket az óriási famennyiségeket még akkor szerezték le, mikor olesón jutottak hozzá.

Tudtunkkal nem a püspökség és a káptalan, hanem egyik, az említett laphoz közel álló faspekuláns nyilatkozott úgy, hogy ha egy métermázsza buza 40 korona, miért ne lehetne egy köbméter tűzifa 20 korona?

A káptalan is érzi a fauzsorások manipulációjának a hátrányát.

Ugyanis a káptalan még azoknak az intézményeknek és azoknak az alkalmazotainak a fajárandóságát sem tudja kiszolgáltatni, akiknek ez u. n. deputatum gya-

nánt jár s kénytelen ragyváradai fakereskedő útján, magas árak mellett őket tüzfával ellátni.

Ez az igazság, amelyet nem lehet hamis állításokkal letagadni, hogy elterelje a fauzsorásokról a figyelmet.

Ha a mostani fauzsora igazi előmozdítóit akarja az illető lap felfedezni, a hozzá egy kissé közelebb állók közt tessék kereskedni.

Magyar bakák szent áldozása Ivangorodban.

Átkelés a folyón ellenséges tűzben.

. . . Most jóideig nem volt időm írni, e hosszú nagy elővonulás igénybe vette és veszi minden energiánkat s pihenés sem igen volt. Egyszer aztán mostanában beköszönt hozzám egy szép fenyves erdőbe, az alig pár órával ezelőtt ásott fedezékbe az én régi jó barátom a Tiszántul . . .

Ennél kedvesebb öröm nem igen ér itt, nem is lehet azt leírni úgy hirtelen, hogy mit jelent itt számunkra minden sor, ami hazulról jön ide messze idegenbe, Oroszország belsejébe, ahol az ellenfeleink otthonát is csak felejtett faluk és gabonák s az ott pusztult elevenen megsült jószágok jelzik. Pusztaság, romhalmaz, üresség minden. Ezt tette a visszavonuló ellenség az övéivel. Nekünk kárt nem okozott vele csak az elhurcolt lakosoknak.

Most egy hatalmas erdő mélyén, egy sátorban ülök túl a Bugon és a Lesnán, néhány kilométerre tőlünk nagy mocsarak állanak szemben velünk, no meg az ellenség. Egy kis pihenők van, s az a hosszú nehéz napok után, amikor már majd két hónapja minden feldet harccal kellett megszereznünk, s minden másodrangu esett egy útközet, hol kisebb, az utóvédekkel, hol kemény küzdelmek nagy erővel . . .

Mondom, most pihenők van, s a levélről is látszik, a sátorba egy kicsit beesik az eső . . . A Tiszántult olvastam éppen s gondolatban otthon voltam az én lapom, az otthoni hírek, az ismert betűk sorai elsegítettek gondolatban haza. Azután visszagondolok az eseményekre, amik itt egyre-másra játszódtak le velem, és körülöttem. — Egyet ki- kapok és elmondok a sok közül.

Ugye különösen hangzik? : Ivangorodba szent áldozás volt, magyar pap áldoztatott bennünket magyar katonákat . . . Megható és felejthetetlen kép . . . Sohasem éreztem úgy, hogy mennyire velünk van az Isten, mint akkor. Az Ur Jézus lehelletét éreztük a lelkünkben.

A nagy áttörés után, amelyet megírtam a T.-nak, rövid harcok még és bevonultunk Ivangorodnak a Visztula nyugati partján levő erdőjeibe . . .

A fontosabb épületek, erdők, felrobantva, a kaszárnyák épek, a tisztai lakásokban még ott vannak a butorok s finom diványon pihen egy-egy baka.

A tuisó partról állandó lövésekkel zavartak még. A hatalmas vasuti hid felrobantott pillérei a folyam keringő, mély örvényébe hullottak a vasoszlopok.

A vén öreg fái alatt nyugodtan pihentek a székely bakáink, — a fejünk felett sivitó golyók egyáltalán nem zavarták a nyugodt és könnyű hidegvérrel ebédelő embereinket. Ekkor jött a parancs, a hid romjain és pontonokon meg kell kísérelni az átkelést. Első lesz a mi századunk járőre.

És jött hozzánk a páterünk, — akkor fogyasztották el a bakák a menázsait, — még öt percünk volt. S a páter beszélt hazaszeretetről, az Ur Jézus irgalmas jóságáról. A katonák térdre hullottak, meg volt a feloldozás. Mi indulunk a partra, amikor az Ur szent testét vettük magunkhoz, megáldoztatott. Orosz bástya volt a templomunk fala, menyezet a kék égbolt, orgona a golyók hangja, A háboru templommá avatja könnyen a lelket. S az időnek sincs itt beosztása.

. . . A hid mellett, a töltés mögött gyülekeztünk, a töltésen katonáink, gépfegyverek, egész közel tábori ágyuk, aknavető. Ott volt az ezredesünk is, hogy bátorítsa, buzdítsa katonáit. Hogy milyen erőt hagyott hátra az orosz, nem tudtuk még.

Izgalmas percek. A hidászok hirtelen gyorsasággal leeresztették a pontont, ugyanekkor az én szakaszom néhány embere már a hidon volt. Az ellenség csak most vette észre, mi készül. Megkezdődött mindkét részről a gépfegyverek rettentő kattogása. Fegyverek ropogtak és recsegtek a fejünk fölött az ágak. A hid romjain lassan és biztosan haladt a járőr le és föl ez emelhető és vízbe süllyedő hidromokon, a vasoszlopok verték vissza a reájuk zuduló golyózapot. A parton hosszába mindkét fél részéről óriási tüzelés . . . Képzelték, milyen biztos helyről lőtt az ellenség . . . Izgalmak nehéz percek, ilyen hatalmas fegyvertűzben nem igen volt részünk. De a mi ezredünk katonája, a székely katona nem fél, s biztos, hidegvérű, kitünő őrnagyunk, aki néhányszor, erősen, exponálta magát ott is, célba is vették a muszkák, még humorizál a dühösen támadó ellenséggel, szuronyra tüzött zsebkendővel inti, hogy nincs találat. „Fehler“, meszeltünk, mint a cöllövésnél szokás. Az átkelés megkísérlésével megállapítottuk, hol az ellenséges erő, hol vannak az ellenséges gépfegyverek és ágyuk.

S ekkor működésbe léptek az aknavetőink, az ágyuk, a víz is megrázkódott beléje, hatalmas sugárba szókött a magasba, ha egy-egy találat érte . . . Feladatukat jól elvégezték. A nyári eső elsenededett és visszamosolygott reánk az alkonyati nap . . .

És azután már nyugodtan keltek át az összes csapatok a hatalmas haragos folyón . . .

M. L.

Az oroszok újabb vereségei.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, szeptember 11. A nagy főhadiszállás jelenti:

A hartmanfeilerkopfon szeptember 9-én rohammal elfoglalt árkokat a franciák 2 támadásával szemben megtartottuk.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Friedrichstadtól délkeletre és Vielkomelstől keletre folyó harcokban további 1050 orosz elfogtak és 4 géppuskát zsákmányoltunk. Jeszori és Velva (Velvianka mellett) közötti arcvonalon az oroszok még makacs ellenállást fejtenek ki, megkíséreltik, hogy támadásunkat jelentékeny erők ellentámadásával feltartóztassák.

Skidelk és az ettől északnyugatra fekvő Nietrasét csak ide-oda hullámzó harc után birtuk az éjszaka elfoglalni.

Rohammal elfoglaltuk a skidel—lumnó—volai országut mellett fekvő Lavnat is. Támadásunk az ellenségnek a Zelvianka mel-

lett levő állásai ellen előre halad. 2700 fegyver és 2 gépfegyver jutott kezünkre. A Vildától keletre fekvő Vilejka és Vlida vasuti csomópontokat léghajóink bőségesen bombázták.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege

Ennek a hadseregnak arcvonalán is egyforma hevességgel folyik a harc a volkovic—blomni és Obrin-milovidi országot között. Az átkelést a Velviankán egyes pontokon kikényszerítették. Osztrák-magyar csapatok elfoglalták Alba községet (Oszvótl nyugatra.) A kossovi vasut állomásért harcolnak.

Maekensen tábornagy hadserege

A helyzet általában változatlan.

Délkeleti hadszíntér.

Bothmer gróf tábornagy hadserege német csapatai az ellenség heves ellentámadásait annak súlyos veszteségei mellett visszautasították. 300 orosz elfogtak. (Min. eln. sajtóosztály.)

ITTHON.

Milyen bohó ez a kérdés: vajjon a jövőnek élünk-e vagy a múltból? Pedig, Istenem, hányszor adódik olyan alkalom, hogy valójában felelni sem tudnánk rá. Mikor a várás és vágyódás melegsége előtti lelkünk, a gondolat, az emlék és szeretet oly közel hozzák hozzánk a hegyeken túl s a rónák végtelenségében fekvő világból azt, ami a miénk, a miénk volt, hogy abból minden-minden átszellemül az érzésünkhöz vagy érzésünk realizálódik egész a kézzel foghatóságig, a hallucinációig: ki tudná akkor megmondani, vajjon az elérendő jövő vagy a már elfeledett múlt él bennünk?

Arra gondolok, vajjon Bebe még most is oly mélyen melegítő érzéssel játsza-e, hogy „Vihar a levelet ide-oda szórja“ vajjon a Rákóczi uti fénybogarak, tágra nyit szemü kirakatok most is oly kacéran égő tüzzel fénylenek-e, vajjon a Barátok templomában cseng-e még a lány esdeklő melódia: Nézz miránk ó jó Anyánk! — vajjon meg van-e még a városból, az életből mind az, aminek az emléke ott él a szegény vitéz lelkében? Katonák fogadnak az aszfalton: mosolygók és csörög a kardjuk, mint egyszer: csak épen a parolijuk másde katonák; utamon a csendes, szelid hársak erővel állanak mint régen, sőt talán még erősebben: hogy is ne egy viharos év edzette kérgüket s koronájukat, valaki kitekint az ablakon, meg ismer, kiáltani akar, de megütdik, nincs miért, hiszen csak tegnap mentem itt utoljára; egy meleg kéz, egy katonakéz megmarkolja jobbomat, hosszan percekig, mélyen a szemembe néz s csak annyit mond szervusz: egész valómon végig remeg a boldogság, az öröm, elégedettég melege: hál' Istennek, még itt vagyok. S asztalomon, üveg vázában egy száraz, összeaszott mimóra csokor köszönt — várt reám tavaly tél óta.

S mesélni kezd. Remeg a levele, hajlik ide, hajlik oda, valami fáj, valami jól esik, mintha illata érzéne. Igazán, sokszor az elszáradt virágoknak is van illatuk. Erős átható, élő illatuk.

Akik látnak, valami bátorító, atyáskodó, együttérző szemmel néznek reám. Mintha

mondanak — talán mondják is a kiméletlenebbek — Tudjuk, hogy bucsuzni jöttél, sajnálunk egy kicsit, de így kell annak lenni. Születtünk, élünk, s ha betöltöttük hivatásunkat, elmegyünk. Az már igazán nem mulik senkin, hogy vannak, akik csak egy hanyáyi hivatást, életet nyertek osztályrészul. Mit feleljen nekik az ember? Hiszen egyetlen bizodalma és ereje az életösztonében, (a multhoz csüngő szeretetében s a jövőben bizó reményében) az élni akarásában van. És nem nevétség-e ezt a csöppnyi, embernyi akarást vonatkozásba hozni, ellentétbe állítani a fajok, a világok harcával, az elemek erejével, a hatalmasok kezével, ami szintén csak akarás. Százszoros, milliomszor nagyobb akarás.

Mégis: nem bucsuzom. Nem senkitől, semmitől. Az édesanyámtól sem és szokott templomtól sem. Akarok még egyszer találkozni velük. Nem engedem őket kiszakítani lelkemből s magam sem dobom ki őket lemondás, kilátártalanság tengerébe. Akarom, hogy enyémekek maradjanak, akarom, hogy én az övékké maradjak. Akarom, hogy végtelenség, az idő, a velük s általuk élt multam kíséren mindenütt, éljen velem mindenütt úgy, hogy egy másik év után szájam még mindig az ő csókjának ízét érezze. Zökkenés nélkül folytathassam a lágy, esdeklő melódiát s mesével, suttogva köszöntsem asztalomon, hervadt mimóza-csokor.

Ugy, mint ma.

(óó.)

Milyen koszorut küldjek?

Gyakran esik szó a felebaráti szeretet gyakorlásáról, a szeretet kötelező voltáról, de kevesen gondolnak a szeretet okos gyakorlására.

Tagadhatatlan, hogy különösen a középosztály sokat áldoz jótékony célra, bár nem mindig válogat a jótékonykodás módjában. Pedig ettől függ a jószándék eredménye, hogy csakugyan segítettünk a nyomorúságon, enyhítettük az ezernyi bajt, szükségét.

Igy pl. nem nézzük sokszor, hogy kinek adjuk alamizsnánkat s az illető mire fordítja a segílyt. Különösen az állandó koldusok azok, akik legkevésbé érdemlik ki könyöradományainkat, mert mesterségből üzük a koldulást. Nem egy kanonoknak ilyen apró, és meg nem okolt alamizsnálkodás apasztja meg jóvedelme nagy részét.

Vannak koldusok, kik nadrág szerint becsülik meg az alamizsnát. Tudok esetet, amikor az utszéli koldus csak ezüstöt fogadott el egy bizonyos urtól, mert annak gyöngy volt a nyakravalója (kollárja).

Mindezek állandó tünetek, miket majd mindenki vesz észre s igyekszik is kiküszöbölni ezen a téren e sok visszaélést.

De van a mai társadalomnak, sajnos, a keresztény társadalomnak olyan jótékonyági rákfenéje, amely fölülmulja a leghaszontalanabb alamizsnálkodást is.

Temetéseken nyilvánul meg leginkább a botor szeretet, mely koszorukat helyez, legtöbbször drága műkoszorukat a megboldogult sírjára. Kocsiszámra viszik a temetőbe a sok lin-lomot, melyért egész vagyont adtak ki azok, akik nem tudják, miként gyakorolják a szeretetet, a részvétet. Ha mélyebben tekintjük a tünet okát, a szeretet, részvét nem egyszer mellékes, fő a

hivalkodás. Mert hát a koszoru rajt' van a szalag s rajta annak neve, aki adta.

Azokkal, kik ilyen indító okból jótékonykodnak, végeztünk. Nincs hozzájuk men-danivalónk. Csak azokhoz folyamodom, akik igazán szeretetet, részvétet akarnak gyakorolni a megboldogulttal, annak rokonaival szemben.

Ha jót akarnak tenni, nyilvánítsák bánatukat pár sor írásban, de koszorut ne vegyenek. A koszorut váltsák meg, a váltság-árát adják jótékony célra, pl. hadi árvák alapja javára. Sokkal nagyobb az érdemünk, ha egy könnyet törölünk le az árvák arcáról, mintsem a koszorugyárakat gazdagítsuk vele.

Gondoljuk meg, hányan vannak e nyomorúságos időben, kik kenyérkeresőjüket, mindenüket a haretéren veszítették el s akiknek megváltás volna az a sok korona, amit koszoruk vételére poesékolnak ezren és ezren.

Egy-egy jobb módú temetés koszoru hal-maza kitesz 300—400 koronát. Mennyit lehetne ezzel az igazi nyomorúságon segíteni? Szídjuk a zsidót, hogy élelmes, fényűző, a külsőségekre sokat adó, de nem követjük a legokosabb jótékonykodási módban, a koszoru megváltásban.

A megholtak lelki szükségletén mennyit lehetne az elpocsékolott összeggel kapcsolatosan segíteni, de erről nem szölok, mert még azt találják mondani, hogy a magam mal-mára hajtom a vizet.

Elég az hozzá, hogy valóságos bün a mai háborus viszonyok közt, mikor a kenyér is csamegeként kerül a szegény ember asztalára, ilyen haszontalan módon kiadni a pénzt.

Cercek.

„A román szfinx.“

A „Magyar Hirlap“ ezzel a címmel igen érdekes cikket közölt, melyből a következők részleteket közöljük.

Azt írta nemrégiben egy előkelő s nyugodt józanságáról nevezetes németországi napilap, hogy amely percben Románia utunkban áll vagy éppen ellenünk fordul: semmi érdekünk benne, hogy Románia is legyen a világon.

A német ujság e kijelentése mérhetetlen felháborodást keltett a román közvéleményben. S ez a felháborodás éppoly jellemző a románok mentalitására, mint a román politikának azok az újabb különösségei, melyek a német lapból ezt a kijelentést kiváltották.

Min háborodtak fel tulajdonképpen a királyságbeli románok? Kétségtelen, hogy egy a német birodalom, mint kivált a mi monarchiánk kezdetétől, születésétől fogva jóakaró barátai, állandó támogatói voltak ez alakulatnak.

Az érdekek közössége volt az, mely az orosz-török háboruban s az utána következő leszámolások s tisztázások után természetes összetartozásban mutatta a Hamburgtól Bagdadig elterülő birodalmakat, államokat és országokat.

Mikor a közép-európai szövetség balkáni politikája azt a jelszót írta ki, hogy a Balkán legyen a balkáni népeké: nem csupán magáért a szabadságért és igazságért való rajongásból választotta e szép és nemes politikát, hanem mert érdeke, a Balkánon való érdeke összeesik az igazság és a szabadság érdekével. Az igazság s a szabadság kedvéért s az ennek érdekeivel összeeső saját érdekei kedvéért törődött Közép-Európa egyebek közt azzal is, hogy Románia meglegyen, boldoguljon, fennmaradjon és fejlődjék és a saját életét élje. Amely percben Románia akármilyen oknál fogva nem a saját életét éli, — amely percben ebben az életben, bármi oknál fogva, alárendelkezés mutatkozik más külső életeknek, melyeknek célja az, hogy a mi életünk megsemmisüljön: igazán

semmi érdekünk sincs abban, hogy Románia is legyen a világon. Ezt józan észszel át kellene látni minden józan román embernek.

Románia közel állt hozzánk, mert magunk állunk legközelebb magunkhoz. Ha Románia ellenségeink szekerét huzza, akkor nem áll közel hozzánk. Akkor nem törődünk vele, hanem csakis saját magunkkal törődünk.

Ez az, amin jó volna nem megsértődniök román királyságbeli barátainknak, hanem gyököresen elgondolkoznok rajta. Bizonyos nagyzás van abban, ha az egészen más fekvésű, más multu és más erőmennyiséget képviselő Románia azt hiszi, hogy neki mindenáron az olasz hadizenet előtti Olaszországot kell másolnia viselkedésében. S azok után, amikbe aztán Olaszországot ez a hiper-diplomatikus sodorta, s kivált most azok után, amiket Olaszországnak az ő fegyverfogása után tapasztalnia kell; igazán nem értjük, mi esábihatja a rendszerint okos románokat e gyenge példa utánzásra.

Nekünk semmi okunk eltérnünk hagyományos politikánktól, ha Románia nem tér el saját hagyományos politikájától. Ha eltér tőle: az bizonyítja, hogy elvesztette érzékét saját érdeke, hűségét saját élete iránt. S azt igazán nem kívánhatja tőlünk, hogy mi többet törődjünk vele, mint ő törődik magával.

Szifxnek lenni lehet érdekes, de csak addig üzlet, amíg nézői akadnak. Mi már meg lehetőszen eltompultunk a diplomáciai látnivalók iránt. Az idők komolyra fordultak — ma már nem szifxsznek lenni üzlet, hanem becsületesnek lenni az egyetlen üzlet.

Az élelmiszerek hatósági árai a nagyváradi piacon.

Nagyvárad város tanácsának az 1914. augusztus hó 5-én kelt 5600 B. M. számú körrendeletén alapuló határozatához képest és az ezzel nyert felhatalmazás folytán az élelmiszereknek a város területén az 1915. szeptember 13, 14, 15 és 16-án követelhető árait az alábbiakban közlöm:

Tojás és tejneműek: 1 darab tojás 12 fillér, 1 liter tej 34 fillér, 1 liter tejfel 1 korona 40 fillér, 1 kiló vaj 5 korona 60 fillér, 1 kiló tehénturó 1 korona 30 fillér, 1 kiló juhturó 2 korona 40 fillér.

Zsir és szalonna: 1 kiló sertés zsír 5 korona 50 fillér, 1 kiló zsirszalonna 5 kor. 30 fillér, 1 kiló hárj 5 korona 50 fillér.

Husfélék: 1 kiló marhahus 4 korona 80 fillér, 1 kiló borjúhús hátulja 5 korona, 1 kiló borjúhús eleje 4 korona 60 fillér, 1 kiló sertéshus 4 kor. 80 f. 1 kiló növendék hus 4 kor. 60 fill.

Baromfi (élő): 1 pár csirke (rántani való) 3 korona, 1 pár csirke (sütni való) 5 korona, 1 pár ruca (hízott idei) 8—9 korona, 1 pár ruca (sovány) 6—7 korona, 1 pár liba (hízott idei) kilogrammonként 2 korona 80 fillér. 1 pár liba (sovány idei) 8—9 korona.

Zöldségek: 1 darab karalábé 6—10 fill., 1 cs. sárga répa 8—16 fill., 1 cs. petrezselyem 8—16 fill., 1 kiló zöld bab 20 fill., 1 kiló burgonya 20 fill., 1 drb tök (főzni való) 10—20 fill. 1 kiló vöröshagyma 54 fill., 1 kiló foghagyma 1 kor., 1 kiló paradicsom 24 fill., 1 drb fejeskáposzta 16—30 fillér. 1 eső csemege tengeri 6 fill. 1 drb kelkáposzta 12—20 fill.

Kenyér: 1 kiló fehér kenyér 64 fillér, 1 kiló barna kenyér 44 fillér, 1 drb víz eszeslye (5 dekás) 4 fillér.

A felsorolt élelmiszerek árának ennél magasabban való megszabása az 5600/1914.

B. M. számú rendelet 1. §-ába ütköző kihágási eselekménynek fog tekintetni s feljelentés esetén a rendelkezés megszegője ellen a kihágási eljárás meg fog indítani.

Az említett rendelet 4. §-a alapján a kihágás büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait szeptember 13, 14, 15, 16-án az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközögek bármelyikénél megteheti.

Nagyvárad, 1915. évi szept. 9-én.

Lukács Ödön s. k.
polgármester helyettes.

HIREK

Mária-lak.

Felhívás a Mária-közönséghez.

Mindnyájatokhoz szólok, akik e nevet viseltek, azt a drága, szép nevet, amelyet megszentelt a vallás, a költészet és a hazaszeretet.

Mária nevet, a Megváltóval ajándékozta meg az emberiséget s hétfájdalmas törrel átvért szívvel zokogott a Kálvárián, példát adva minden asszonyoknak a legnagyobb önfeláldozásra; Mária nevet, akit Magyarország védasszonyául tisztelünk, akinek zászlói alatt mentek hőseink ezer év csatáiba és tornék ma is diadalról diadalra; Mária nevet, akinek virágos oltárait annyi és annyi esdő fohász repdesi körül ma, amikor mindnyájunknak van valakinek, akit féltünk, akiért aggódunk, akiért az Isten anyjához fordulunk: takarja be őt irtalma oltalmazó palástjával!

Mária nevében, a legtisztább nőiesség jegyében tettük meg eddig is kötelességünket a megpróbáltatás nehéz napjaiban; ebben a jegyben járul most reánk egy gyönyörű, felséges feladat.

Ódaffenn a Kárpátok alján, amelynek ormairól vérzuhatagokat hőmpolyogtetett alá a gonosz ellenség, száz meg száz elpusztult otthon romjai hirdetik a betörők adáz, pusztító kegyetlenségét. Ennek a pusztításnak a nyomait el kell tüntetnünk, ezeket az otthonokat hamvaikból fel kell támasztanunk, a romok helyébe új élet virágzását kell ültetnünk gyöngéd, szelíd, — de nem erős, hatalmas, teremő asszonyi kézzel.

Lehet-e gondolat, amely forróbb lelkesedéssel töltheti el egy nő szívét? Hiszen a nő hivatása, hogy a házi tüzhely védője, fenntartója, jó szelleme legyen; de nekünk most többet kell tennünk: nekünk magát a tüzhelyet is meg kell teremtenünk!

Nagyvárad közönsége immár nagyszerű mozgalmat indított az új kárpáti helység fölépítéséért. Mi, asszonyok, lányok, akik Mária nevében testvérek vagyunk: vegyük ki a részünket különösképpen is e munkából azzal, hogy építsük föl e közönségben a Mária lakot. Minden Mária hozzon egy tégelát s szebb lesz e ház, mint a legbűszkébb kastély; ragyogóbb, mint a mese palota, amit a tündérek építettek, — templom lesz, amelynek minden követ megszenteli a hazaszeretet.

Én remélem, hiszem, hogy gyenge szavam nem hangzik el hatástalanul. Hiszem mindnyájunk lelkében élnak azok az érzések, amelyeknek én e gyarló sorokban kifejezést akarok adni. Az Ezeregyéjszaka meséjében a varázsigére föl pattant a titkos

sziklakapu s föltarta tündöklő kincseinek özönét a csodabarlang, — legyen most az én szavam az ige, amely napvilágra hozza a kincseket, amelyek sziveitekben élnek: a szeretet, az áldozat-készség varázshatalma!

Egy kis munkát, egy kis áldozatot kérek tőletek, Mária! És biztosra veszem, hogy mielőbb állni fog Nagyváraddalván az új ház, emlékéül a mi kötelességtudásunknak. És mint édes álom, száll meg a gondolat, hogy abban a házban mindig a tisztaság és boldogság fog lakni. Mert azt a hajlékot a nők építették. És Mária nevében építették. És a haza és emberszeretet oltárául építették.

Polgár Mariska.

Magunk részéről ehhez az igazán kedves, igazi női szívből fakadt felhíváshoz nem fűzhetünk egyebet, mint hogy készséggel vállalkozunk a kétségtelenül bőségesen begyűlő adományok közlésére, amelyeket nyilvánosan nyugtatunk.

* **Mária nevenapja.** A katolikus egyház ma, vasárnap, üli a Mária ünnepek legszebbikét: Mária-nak, a Boldogságos Szűznek, Magyarország pátrónájának nevenapját. Különös hálával és tisztelettel eltelve ünnepeljük a Megváltó édes anyjának névünnepeit. Az összes katolikus templomokban nagy ünneppel tartják meg az istentiszteletet s az egyház mindazon hívőknek, kik e napon áhitattal szent gyónáshoz és áldozáshoz járulnak, teljes bucsút enged. Az Urinők Mária-kongregációjának tagjai az ünnep alkalmából ma reggel 8 óraker a Szent László templomban szent áldozáshoz járulnak. — A közeli Köröstarján községben ma van a templomszentelési ünnep.

* **Beöthy László Nagyváradon.** Beöthy László v. b. t. t., volt kereskedelmi miniszter tegnap Nagyváradra érkezett.

* **Személyi hírek.** Lábán Lajos kir. táblai elnök a gyulai időszaki vizsgálat befejeztével tegnap hazaérkezett Nagyváradra és átvette a királyi tábla vezetését. — Horváthy Géza, Nagyvárad országgyűlési képviselője Nagyváradon tartózkodik.

* **A villamosmű felügyelő-bizottságának ülése.** A pénteki városi közgyűlésen Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy a villamosmű ügyében a közigazgatási vizsgálat be van fejezve s most már a polgármesternek kell meghozni határozatát, hogy a vizsgálat adatai alapján minő intézkedést tesz Belányi Imre igazgatóra vonatkozólag. A polgármester azt is kijelentette, hogy határozatának tervezetét a villamosmű felügyelő-bizottságának bemutatja, hogy arra nézve nyilatkozzanak és döntsenek. E célból a polgármester, mint halljuk, keddre, szeptember 14 re hívta össze a felügyelő bizottságot.

* **Az élelmiszerek maximális ára.** A belügyminiszter tudvalevőleg felhatalmazta Nagyvárad városát, hogy az élelmiszerek árait megállapítsa. A város főjegyzője, mint az élelmezési ügyosztály vezetője, felkérte a Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy az élelmiszerek maximális árára nézve adjon véleményt. A kamara elnöksége ma, vasárnap délelőtt fél 11 órára szakembereket hívott meg értekezletre, amelyen az élelmiszer árakról tanácskoznak. Az értekezlet a kamara nagytermében lesz.

* **Énekes százados kitüntése.** A király az ellenség előtt elesett Énekes Ágoston 4. h. gy. e. -beli századosnak a hadiékítményes harmadosztályú vaskoronarendet adományozta — Bár halála után érte a királyi kegy a hős századost, kitüntetése mégis a legnagyobb örömet keltette a városunk társadalmában.

* **A belényes-vaskóhi és az ősi-váradvelencei vasút egyesítése.** Nagyváradnak és Bihar megyének ez a két virágzó vasúttársasága tudvalevőleg kimondotta a fuziót. A kereskedelmi miniszter az egyesüléshez elvben hozzájárult, de a fölterjesztett alapszabályoknál némi módosításokat kíván. Tegnap e tárgyban mindkét vasúttársaság igazgatósága ülést tartott és a miniszter által kívánt módosításokat elfogadta. Az új szöveget a közgyűlések elé terjesztik, melyeket október 5-én tartanak meg. Ezzel befejezetté válik a két társaság egyesülése, a minnek a jövő fejlődés szempontjából nagy a jelentősége. A belényesi vasút igazgatósági ülésén Beöthy László v. b. t. t. volt kereskedelmi miniszter elnökölt.

* **A káptalan adományai Nagyváradfalva és Biharfalva javára.** A nagyváradai lat. szert. székeskáptalan Biharfalva javára 1000 koronát adományozott, ugyesintén 1000 koronát adott Nagyváradfalva javára is azon kikötéssel, hogy ebből egy ház és egy gör. kath. templom építésére fordítsák az összeget.

* **A tűzoltószövetség választmányi ülése.** Biharvármegye és nagyváradai tűzoltószövetség választmányja folyó évi szeptember hó 19. napján délelőtt 10 órakor Nagyváradon a városi székház bizottsági termében ülést tart, a melyre a választmány tagjait ezennel tisztelettel meghívom. Tárgy: 1. Elnöki jelentés. 2. A szövetségi pénztár számadásának megvizsgálása. 3. Országos hadsegélyző bizottság megkeresése „Hadi zászlószög”-nek hazafias ünnepély keretében zászlónkba beillesztése iránt. 4. Nemzeti áldozatkészség szobrára gyűjtés. 5. Egyéb indítványok. Nagyvárad, 1915. szeptember 11. Bajtársi üdvözléssel: Lukács Udón szövetségi elnök.

* **A harctér halottjának temetése.** Nagy József városi tisztviselő, a váradvelencei Kath. Olvasókör buzgó tagja, mint hidász vett részt a hadjáratban a déli harctéren. A háború fáradalmi között súlyosan megbetegedett s május 20-án Bereg megyében elhalt, itt hagyva agg szüleit, özvegyét és picinyke árváját. Ott temették el a harctér közelében. A derék katona holttestemint családja nagy utánjárással hazaszállíttatta, hogy korábban elhunyt szeretteinek hamvai mellett pihenje örök álmát. Temetése ma, vasárnap, szeptember 12-én, délután lesz a nagyváradai csapatkórházból s a várad-velencei temetőben hantolják el. A gyászoló család az elhunyt derék katona tisztviselő társait és barátait ez uton hívja meg a végtisztességtételre.

* **Sorsolás a vármegyei háznál.** Tegnap délelőtt sorsolták ki azokat a briliáns ékszereket, amelyeket Koszta belényesi nyug. táblabíró adományozta a vak és bésna katonák számára. Az ajándékozott arany karkötő és nyakék sorsolására, amelyek billiánsokkal voltak díszítve, 500 darab két koronás jegyet bocsátottak ki. A sorsolást Mikolczy Ferenc főispán vezette és őrizte el-

len. A sorsolást tulajdonképpen egy árva leánynak kellett volna végeznie, ennek a hiányában azonban, mint teljesen megbízható férfit, Karácsonyi János dr. kanonokot bízták meg a nyertes szám kibuzásával. Az értékes tárgyakat a 101-es szám nyerte meg, melynek tulajdonosa dr. Buder Ferenc belényesi orvos. A sorsoláson igen díszes közönség vett részt.

* **„A katonákért.”** A Vörös-Kereszt nagy ambícióval készül ismét egy impozáns előadásra, melynek egyik célja bemutatni a nagyváradai és biharmegyei Vörös-Kereszt stb. háborús működéseket több mint 100 különböző képekben. Ezen bemutatót megelőzi néhány zene- és énekszám. Művészi szemelvények a háborús év termékeiből. A rendezőség a Rákóczi uti kirakatok részére félíves rajzpapíron óhajtt programokat készíttetni. E célból ez uton kéri fel városunk rajzolni és festeni tudó közönségét, hogy sziveskednek ki-kik ha csak egy lap festését is elvállalni, egészen saját ízlése szerint. A programot a rendezőség utólag iratja majd reá. A szíves vállalkozók a Vörös-Kereszt Jobbkéz helyiségében (Törvényszék 25. sz. ajtó) vehetik át az e célra ott készletben lévő lapokat, melyeket szintén oda kell majd visszaszolgáltatni. Előre is köszönetét fejezi ki a Vörös-Kereszt mindazoknak, kik tudásukkal ezen hazafias mozgalmat elősegíteni szivesek lesznek. A festett programok októberben az előadás napján árusíttatni fognak.

* **Drágasági pótlékot kérnek az érmihályfalvi tisztviselők.** Érmihályfalva község képviselőtestülete a községi tisztviselőknek és alkalmazottainak drágasági pótlékot szavazott meg. A község határozatát a vármegye törvényhatósága azzal az indoklással utasította el, hogy a miniszteri rendelet értelmében a legmagyobb takarékosággal kell élni s így a község nem adhat drágasági pótlékot. A vármegye határozata ellen a képviselőtestület tegnap felelkezést adott be. A felelkezésben részletesen kimutatták, hogy a községi alkalmazottak 60-70 korona fizetésből nem tudnak a mai viszonyok közt megélni s így a drágasági pótlék nemcsak méltányos, de jogos is.

* **Egy ácslegény tragédiája.** Tragikus halállal halt ki egy ácslegény, Bolyi István. Tegnapelőtt délután a Timár-utca 9. szám alatt egy galambducot kellett neki lebontani. Bolyi hozzá is látott a 3 és fél méteres magasságban levő duc lebontásához. Azonban alig hogy bontogatni kezdte a léceket, véletlenül megcsuszott és hanyat-homlok lezuhant. Látszólag nem szenvedett nagyobb zúzódásokat, de azért bevitték a kórházba. A szerencsétlen ács állapota azonban sokkal rosszabbra fordult, mint az első pillanatban látszott. A lezuhás alkalmával súlyos agyrázkódást szenvedett úgyannyira, hogy reggelre kilehelte lelkét. A kórház igazgatósága a rendőrséget átiratban értesítette a halál esetről.

* **Adományok a központi konyhára.** A Vörös-Kereszt Egylet központi konyhájának vezetősége (Körözs-utca 27.) a súlyos sebesült katonák részére küldött alább felsorolt adományokat hálás köszönettel nyugtázza: Harmathy Károlyné 10 korona. Kismarja község gyűjtése: 375 klg. burgonya, 57 klg. bab, 524 klg. liszt, 400 drb. tojás, 19 drb. baromfi, káposzta, zöldség, szalonna, cukor és só. E község már többször tanúsított áldozatkészsége, különös köszönetet és mindenki elismerését megérdemli.

* **Életunt kisbíró.** Blasti János 70 éves belényesujlaki kisbíró, aki már évtizedek óta kisbírója a falunak, mint agglégény élte napjait. Elhagyatottságában az utóbbi időben burkomorra vált és állandóan a halálról beszélt, ha emberek közé került. Tegnap délelőtt magához vette a csészé puskáját és azt megtöltve a hosszú csészé fegyvert a hasának irányította. Az életunt ember a kezével akarta elautni a ravaszt, azonban míg a fegyvert piszkálta a csészé elmozdult s a golyó csak jelentéktelen sebet ejtett rajta. A megsérült öreg embert a kórházba szállították.

* **Adományok a Vörös-Kereszt részére.** A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztályának Fábriusz Dezsőné urnő 20 koronát adományozott. Az olasz harctéren vitéz katonáink részére küldendő ásványvizhez üres üvegeket küldtek Fábriusz Dezsőné, Thury Endréné, Dayka N. urnő és Jakobovits urleány. Mindezen adományokat bálásan köszönjük s kérjük a közönség további pártfogását. Magyar nők korona alapjára újabban jelentkeztek: Molnár Gézáne 10 kor., Morvay Zsigmondné 10 kor. Ezuttal tisztelettel felkérjük mindazon urhölgyeket akiknek régebben küldtünk 1 koronás elismervényeket, hogy azok ellenértékét beküldeni sziveskedjenek.

Ügyes szabónő vállal felsőruha varrást jutányosan. Házhoz is megy. Szent János-utca 42. szám.

* **Hogyha megállnak a vonatok.** Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonzervek, páinok, kondenzált tej és tejpor, csokoládé, sardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a ragozban megnyitok, kapható u. m. Sóshering, osszó, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet töle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sósborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszodi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefont sz. 635.

x **Kiadó.** Üzletek, raktárak, műhelyek olcsó bér mellett hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor-utca 4.

x **Butorozott szoba.** Modern berendezéssel hosszabb, rövidebb időre kiadó. Nagy Sándor-utca 4.

x **Vaskályhák,** spórok sodrony ágybetét, író asztal hencser eladó. Nagy Sándor-utca 4.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

x **Mindennemű molyirtó** szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbé adó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti budárkban. Hungária cipőgyár r.t.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Leányvásár.
 Vasárnap este: Zsuzsi kisasszony.
 Hétfőn: Az obsitos.
 Kedden: A biboros. (Bihari Ákos első fellépte.)
 Szerdán: Ripp van Winkle.
 Csütörtökön: Bent az erdőben. (E. Kovács Mariska és Fodor Ella fellépte.)
 Pénteken: Zsuzsi kisasszony.

A színházi bérlet. A Szigligeti-színház szerdán kezdte meg az idénybérletet, minthogy azonban több régi bérlet a kitűzött határidőig nem ujjította meg bérletét, bérelni: páholyt, zsöllét és körzseket még mindig lehet a színház titkári irodájában, a hivatalos órák alatt.

A színház vasárnapja. Vasárnap délután a Leányvásár kerül színpadra, este pedig Vigh Mancival a címszerepben a Zsuzsi kisasszony.

Legujabb táviratok.

Meghiusult olasz támadás.

Budapest, szept. 11. (Saját tudósítónktól.) Sajtóhadiszállásról jelentik, hogy Castrozzánál az olasz járőrszázados a mi sikerünkkel végződött. A Rothmandspitze elleni olasz támadás meghiusult.

Az új montenegrói miniszterelnök.

Budapest, szept. 11. (Saját tudósítónktól.) Czettinjből jeletik, hogy Vukotics jelenlegi miniszterelnököt újból kinevezték.

Heves harcok az oroszokkal.

Budapest, szeptember 11. (Saját tud.) A Budapesti Hirlapnak jelentik a sajtóhadiszállásról, hogy a Trombovlától nyugatra eső arevonulunkra az oroszok állandóan nagy csapatömegeket vetnek, amelyek hevesen belenyulnak az ezen szakaszon legnagyobb erővel folyó küzdelembe.

A wolchiniai vár:áromszögben küzdelem kezdődött. Folytonosan előre nyomulunk. Az oroszok ellen támadásaikkal akarnak az egyensúly helyreállítását elérni azzal, hogy északi előrehaladott offenzívánkból a csapatokat elvonjuk. A középső Szerethnél rendkívül hevesen folyik a csata.

IRODALOM

A „Színházi Élet“ Ince Sándor népszerű színházi és művészeti hetilapjának a heti száma gyönyörű színpadi felvételeket hoz a Vig-színház operette ujdonságából a „Korzó szépe“-ből. Temérdek fényképet és rajzot hoz a friss szám, ötletes intimítások, kulisszatitkok tarkítják a színházat kedvelő közönség számára csemegékké szolgáló lapot. E heti botta melléklet a „Korzó szépe“, slágerszáma. Minden szám tartalmaz egy művészi kivitelű színházi anizkártyát. — Egyes szám ára vidéken 30 fillér. Kapható minden dohánytözsében. Előfizetési ár egy negyed évre 3 korona, félévre 5.50 korona,

egész évre 10 korona. Mutatványszámot kottamellekkel ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, Visegrádi-utca 3. szám.

NYILTTÉR.

Mindazok a jó ismerőseink, barátaink, nemkülönben a Biharmegyei Takarékpénztár tisztviselői kara, a nagyváradi Atlétikai Club és a 101. es. és kir. gyalogezred tisztikara, akik részvétükkel felejthetetlen jó fiunk

ifj. Sztankovits József

hősi halála alkalmával mérhetetlen gyászunkban osztozva fájdalomunkat enyhíteni iparkodtak: fogadják őszinte szívből jövő hálás köszönetünket.

A Sztankovits család.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Biharvármegye alispánjától.

11349—1915. sz.

Hirdetmény.

A legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagoknak az 1915. évre érvényes névjegyzékét Biharvármegye igazoló-választmánya összeállítván felhívom a törvényhatóság területén adót fizetőket, hogy a névjegyzék ellen esetleg benyújtandó felebbezéseiket 1915. évi szeptember hó 30-áig Biharvármegye állandó választmányához címezve hozzám adják be.

A névjegyzék a vármegye székházának I-ső emeleti alispáni hivatal 4. sz. szobájában van közszemlére kitéve.

Nagyvárad, 1915 szept. hó 9.

Fráter Barnabás,
 alispán.

7769—915 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa 10539—915 sz. határozatával engedélyt adott arra nézve, hogy a nagyváradi orth. izr. hitközség által saját hivatkozott hitközségi adók a városi adóhivatal által hajtassanak — s a városi adópénztár által szedessenek be. Amennyiben nevezett hitközség az előirt tartozásokat feltüntetett főkönyveket a városi adóhivatal rendelkezésére bocsátotta, felkérem az orth. izr. hitközség érdekelt tagjait, hogy a már tudomásukra hozott évi tagdíjaikat folyó évi október hó 1-ig a városi adópénztárba annál is inkább befizetni sziveskedjenek, mert azon túl végrehajtás utján fognak a be nem fizetett tartozások behajlatni.

Nagyvárad, 1915 szept. 9.

Juricskay Barna s. k.
 tanácsos.

Makk árverési hirdetmény.

A nagyváradi lat. szert. püspökség vaskóhi uradalmához tartozó erdőségek bőséges bükkmakk termése folyó évi szeptember hó 21-én délelőtt 9 órakor fog Vaskóhn az erdőmérnöki iroda helyiségében nyilvános szóbeli árverés és zárt ajánlatok útján értékesíteni.

Az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár, vagy a megajánlott összeg egy negyed része óvadékkul leteendő vagy zárt ajánlathoz csatolandó.

A vételár az óvadék betudásával az árverés után azonnal, vagy legkésőbb nyolc nap mulva az uradalom központi pénztárába befizetendő. Az árverési feltételek az uradalmi jószágkormányzóság és erdőhivatalnál Nagyváradon, valamint Biharlonkán az erdőmérnöki hivatalnál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1915. szept. 11.

Nagyváradi lat. szert.
 püspökség
 Jószágkormányzósága.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
 25708—1915 szám.

Hirdetmény.

A nagyváradi honvédkiegészítő parancsnokság 3064—1915 sz. megkeresése folytán közhírré teszem, hogy azon magyar honos katonatisztok, zászlósok és tiszthelyettesek valamint legénységi állományu egyének számára — a Horvát Szlavon országokban illetékesek kivételével — a kik a haza védelmében a harcúteremen megsebesültek és ennek következtében esonkulást, vagy benuulást szenvedtek, a minek következtében eddigi életpályájukat meg kell változtatniok, a folyó hó folyamán Budapesten a kereskedelmi ismeretek elsajátítása céljából egy 4 és egy 10 hónapos kereskedelmi tanfolyam fog megnyitni.

A tanfolyamba való felvételre vonatkozó feltételek s minden szükséges tudnivalóra a városi tanács katonai ügyosztálya (II. em. 31. sz. szoba) ad felvilágosítást, illetve ezen tanfolyamokra való jelentkezés ott történik.

Megjegyzem, hogy a háboruban esonkult és benuult hivatásbeli és tartalékos tisztok, zászlósok és tiszthelyettesek minden külön előtanulmányi igazolás nélkül és minden külön felvételi vagy különbözeti vizsgálat nélkül jelentkezhetnek felvételre a kereskedelmi főiskolákra, a melyeknek tanulmányi ideje két évre terjed. Ilyen kereskedelmi főiskolák: 1. a budapesti kereskedelmi akadémia, 2. a kolozsvári kereskedelmi akadémia, 3. a budapesti keleti kereskedelmi akadémia, 4. a fiumei kiviteli akadémia. A főtnevezett hallgatók ezen főiskolában is tandíjmentességet fognak élvezni.

Nagyvárad, 1915 szept. hó 7.

Eleméry Ferenc,
 katonai ügyi tanácsnok.

Kiadó lakások és üzlethelyiségek.

Öt szobából és hozzátartozó mellékhelyiségekből álló utcai emeleti lakrész **f. évi nov. 1-től** Rimanóczy-u. 4. sz. házban; három szoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből álló utcai emeleti lakrész **azonnal** Rimanóczy-u. 4. sz. házban; a Hungária étkező helyiségei **azonnal** Rimanóczy-utca 4. sz. házban; egy garcon két szobából álló lakrész **azonnal** a Ritoók Zsigmond-u. 13. sz. házban; egy nagy istálló **f. évi november 1-től** a Ritoók Zsigmond-u. 13. sz. házban; két utcai szoba, konyha és kamarából álló emeleti lakrész **azonnal** Smetka György-u. 1. sz. házban; két utcai szoba, konyha és kamarából álló földszinti és egy udvari szoba, konyha és kamarából álló lakrészek **f. évi november 1-től** a Smetka György-u. 1. sz. házban; két udvari szoba, elő, fürdőszoba, konyha és kamarából álló emeleti lakrész **azonnal** a Széles-u. 44/46. sz. házban; egy szoba és konyhából álló pincelakás **azonnal** a Széles-u. 44/46. sz. házban; egy „Szabadság” kávéház **azonnal** a Széles-u. 44/46. sz. házban; egy üzlethelyiség **azonnal** a Hódossy Miklós-u. 26. sz. házban; egy udvari szoba, konyha, kamarából álló lakrész **azonnal** a Hódossy Miklós-u. 26. sz. házban; két egy egy szoba és konyhából álló utcai és egy szoba és konyhából álló udvari lakrészek **azonnal** a Hódossy Miklós-u. 16. sz. házban; egy utcai szoba és konyhából álló lakrész **azonnal** a Hódossy Miklós-u. 1. sz. házban; több egy szoba és konyhából álló lakrészek **azonnal** Gyár-utca 33. sz. a. házban. Értekezhetni lehet:

Pallay Lajos ügyvédi irodájában

Szaniszló-utca 9. szám.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

19501—1915 szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I-ső fokú iparhatóság a Nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter Urnak 50966—915 VI. D. sz. a kelt rendelete alapján közhírré teszi, hogy a hadi állapot tartama alatt az ország egész területén az ipari és kereskedelmi árusítás

és az elarusított cikkek házhoz szállítása törvényes munkaszüneti napokon déli 12 óráig, a napi élelmezési cikkek árusítása pedig a tulnyomólag ezek árusítására be rendezett üzletekkel ezenfelül este 6 órától kezdve ismét végezhető.

Az ipari és kereskedelmi árusítással kapcsolatos irodai munka az árusításra nézre megállapított időben végezhető.

Nagyvárad, 1915. augusztus 29.

Gerő,
r. főkapitány.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll.** Telefon rendelés fizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egyes éjjel egyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillarak,*vilámpák*

Állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

/, létezői minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Nagyváradai fiókhelyek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradai fiókhelyek:

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos**Elegáns****NŐI CIPŐK**

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.
fiókhelyeiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fiókhely az ország összes nagyobb városaiban.